

економіки. Цифрова економічна безпека визначається саме здатністю держави управляти внутрішніми і зовнішніми загрозами, а не кількістю загроз цифрової економічної безпеки. Тому при коригуванні інституційних деформацій і їх управлінні необхідно багато виділити і уточнити.

Серед значної кількості проблем цифрової економіки виділимо основні:

- відсутність законодавчої та нормативно-правової бази;
- відсутність інституційної інфраструктури;
- значний розрив у рівні розвитку технологій в різних галузях економіки (цифрова нерівність);
- недостатню інформаційну безпеку / держави / бізнесу / громадян;
- наслідки структурних змін внутрішнього і зовнішнього ринків праці;
- недоліки системи підготовки кваліфікованих кадрів (вищої школи, середньої школи).

Список використаних джерел

1. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації [Електронний ресурс].
2. Введение в «Цифровую» экономику / А.В. Кешелава, В.Г. Буданов, В.Ю. Румянцев и др.; под общ. ред. А.В. Кешелава; гл. «цифр.» конс. И.А. Зимненко. ВНИИГеосистем, 2017. – 28 с. (На пороге «цифрового будущего». Книга первая).
3. Ковтуненко К.В. Електронний бізнес як складова інформаційної економіки. Проблеми і перспективи інновац. розвитку економіки в контексті інтеграції України в Європ. науково-інновац. простір: матеріали конф., 15- 16 верес. 2016 р. 2016. С. 60-64.

Олена Дудник

к.е.н., доцент,

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Олена Смігунова

к.е.н., доцент,

Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ ЗВО В КОНТЕКСТІ ПЕРЕХОДУ ДО ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Вирішення проблеми працевлаштування випускників закладів вищої освіти та підвищення їх конкурентоздатності на ринку праці є важливою задачею, як окремих закладів так і держави в цілому, що особливо загострюється в умовах переходу до цифрової економіки.

За останнє десятиліття відбувся цифровий прорив у сфері інформаційних технологій, що вплинуло на всі сфери людського життя. Штучний інтелект, крипто валюта, швидка обробка великих масивів інформації, безпілотний транспорт – це лише частина того, що в змозі запропонувати цифрова економіка.

В нашій країні підтримується курс на впровадження зазначених можливостей, проте, варто зазначити, що окремі бізнесові структури та фізичні особи краще освоюють цифровий розвиток на відміну від держави та великих промислових підприємств. Це відображається в цифровому методі поширення своїх послуг (онлайн-магазини), пошуку працівників, дистанційному працевлаштуванні, функціонуванні е-підпису, е-банкінгу та можливості бути в постійному зв'язку з будь-якою точкою світу, в тому числі і за допомогою месенджерів.

У майбутні десятиліття ці цифрові технології внесуть свої зміни майже кожному галузь людської діяльності: від агровиробництва та промисловості до фінансів та державного управління, що в свою чергу призведе до зміни характеру праці та вимог до працівників.

У 2013-му дослідники з Оксфордського університету здійснили оцінку рівня автоматизації для 702-х різних професій. Їх висновки невтішні: 47% усіх професій в Сполучених Штатах у наступні десятиліття можуть бути комп'ютеризовані й автоматизовані. Найвразливішими визнані професії у сфері транспорту, виробництва й офісного адміністрування [3].

При цифровій економіці здійснюється автоматизація стандартних процесів, мінімізуються витрати праці працівників, зменшується їх кількість. Працівники за таких умов працюють переважно з використанням Інтернет, що не обмежує їх місцевим ринком паці. Використання цифрових платформ наразі дозволяє працевлаштувати більшу кількість людей, яким раніше було це складно зробити – наприклад, люди з обмеженими можливостями, переселенці, жінки з маленькими дітьми тощо.

Проте останніми роком вчені не одноразово висловлювали занепокоєння щодо достатності у випускників закладів вищої освіти навичок роботи з комп'ютерами та інформацією. На їх думку, кількість кваліфікованих працівників значно менша, ніж потреба. Це спричинює появу різноманітних програм, що дають можливість самостійно навчитися цифрової грамотності та здобути необхідні навички. Загалом цифрові технології посилюватимуть свій вплив з часом на характер праці та створюватимуть додаткові можливості та ризики для потенційних працівників, що є окремою темою досліджень.

Вже зараз при наданні вищої освіти викладач використовує електронні підручники, мультимедійне забезпечення та інше. Звичайно студент й сам може мати до них доступ та використовувати можливості цифрових технологій самостійно, проте це не значить, що вони можуть навчатися без викладача. Оскільки можливість читати та писати не дає гарантію здобути вищу освіту читаючи книги в бібліотеці. Окрім отримання теоретичних знань, на формування необхідних компетентностей впливає і отримання практичного досвіду в процесі навчання.

На сьогодні в Україні сформувалися тенденція придбання переважним числом студентів досвіду практичної роботи в період навчання. Цьому сприяли такі чинники:

– збільшення масштабів підприємницьких структур на тлі поліпшення економічної ситуації в країні, які вимагали більшої кількості персоналу, особливо молодшого і середнього, що не потребує високої професійної підготовки;

– відрив вищої школи від економіки, що стало причиною знецінення глибокої спеціальної підготовки. Працевлаштування за фахом стали малореальним або малоперспективним;

– втрата рівня елітарності вищої освіти поряд з формуванням завищених вимог до претендентів на посаду, що реально не вимагає настільки високої кваліфікації [2].

Безумовно, використання цифрові ресурсів, зокрема цифрових бібліотек, значно розширюють можливості як студентів, так і викладачів.

Однак роль викладача, педагога, залишається значною, педагогічне керівництво необхідне. Для реалізації професійних амбіцій необхідна освіта, а значить гарні педагоги, які будуть направляти в безмежному цифровому просторі різноманітної інформації.

Працевлаштування є процесом, через який реалізуються отримані знання і сформовані навички випускників. При цьому варто враховувати, що особистість гарного, «якісного», працівника формується конкретними характеристиками, наприклад, умінням ефективно застосовувати отримані знання, а також діловими моральними і особистісними індивідуальними якостями: ініціативність, дисциплінованість, організаторські здібності та ін.

Випускники вишів розраховують на працевлаштування після закінчення навчання і отримання диплома як на логічний результат процесу навчання. Однак, до цього часу вони залишаються соціально незахищеними і вразливими в контексті безробіття.

На думку Т.О. Разумової [1, с. 17] випускників ЗВО необхідно віднести в окремий сегмент ринку праці через його специфічних характеристик:

- наявність вищої освіти при недостатності або відсутності досвіду роботи, нерозвиненість навички пошуку роботи, часто неадекватна самооцінка;
- своєрідність попиту на випускників вищих навчальних закладів, рівень їх вимог до знань і особистісних характеристик;
- присутність відповідних інституцій, що регулюють даний сегмент ринку праці, контролюють працевлаштування молодих фахівців.

Таким чином, щоб стати конкурентоспроможними на ринку праці, сьогоденні студенти повинні розвивати свою здатність до працевлаштування, тобто сформувати сукупність предметно-спеціалізованих, методичних, соціальних та індивідуальних компетентностей. Наявність останніх дає можливість випускникові вищу приймати вигідні пропозиції працевлаштування та отримати повноцінну зайнятість, а також сприяють подальшому професійному навчанню та кар'єрному просуванню.

Список використаних джерел

1. Разумова Т. О. Випускники вищих учебных заведений на рынке труда : автореф. дисс. д-ра экон. наук. М., 2009. 48 с.
2. Шаров О.І. Тенденції працевлаштування випускників ВНЗ у кризовий та посткризовий період [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.tempus.org.ua/uk/national-team-here/239-tendenciji-pracevlashtuvanna-vipusknikov-vnz-u-krizovij-ta-postkrizovij-period.html>.
3. Anthes E. The Shape of Work to Come. [Електронний ресурс] / Emily Anthes. – Режим доступу : Nature, 18/10/2017 <https://zbruc.eu/node/72113>.

Тетяна Желюк

д.е.н., професор

Тернопільський національний економічний університет

Олександр Бречко

к.е.н., доцент

Тернопільський національний економічний університет

ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА В СИСТЕМІ ПРІОРИЕТНИХ ЦІЛЕЙ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Визначення цілей та цілереалізуючих систем публічної політики впливає із потреби гармонізації національних та наднаціональних інтересів, забезпечення гарантії економічної безпеки, збалансованого розвитку національної економіки, модернізації національної економіки під впливом четвертої промислової революції, яка свідчить про безпрецедентне зростання інновацій у всіх сферах господарювання, цифровізацію, розвиток штучного інтелекту, креативної економіки, потенціал яких з 2018 року враховується у розрахунках індексів конкурентоспроможності національних економік в глобальному просторі.

З огляду на це, національні уряди ставлять за мету стимулювати прискорений розвиток і структурну перебудову економічної системи на базі нових інформаційних технологій 4 промислової революції. Ці технології вишли за рамки промисловості і пов'язані не лише з новими бізнес-моделями господарювання, але й з розвитком міської інфраструктури (Smart City), освіти, охорони здоров'я, нано-, біо-, енергоефективних технологій, нових форм фінансових розрахунків, ринку криптовалют, блокчейну, електронного бізнесу, електронного врядування. Іманентними ознаками четвертої промислової революції є розвиток економіки знань, розвиток індустрії 4.0, яка ліквідує межі між фізичною, біологічною і цифровою сферою. Індустрія 4.0 передбачає розвиток таких технологій як «Big Data», що працюють з